

Engesztelés ünnepe.

Időpont: 1930. április 18. Nagypéntek este

Alkalom: Nagyhét az Ótestamentomban című ígéhirdetés sorozat

Alapige: Zsidó levél 9,11-15

Krisztus pedig megjelenvén mint a jövődő javaknak főpapja, a nagyobb és tökéletesebb, nem kézzel csinált, azaz nem e világból való sátoron keresztül,

És nem bakok és tulkok vére által, hanem az ő tulajdon vére által ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, örök váltságot szerezve.

Mert ha a bakoknak és bikáknak a vére, meg a tehén hamva a tisztátalanokra hintetvén megszentel a testnek tisztaságára,

Mennyivel inkább Krisztusnak a vére, aki örökkévaló Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul Istennek, megtisztítja a ti lelkiismereteket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljatok az élő Istennek.

És ezért új szövetségnek a közbenjárója ő, hogy meghalván az első szövetségbeli bűnök váltságáért, a hivatottak elnyerjék az örökkévaló örökségnek ígérését.

Ünneplő gyülekezet, szeretett testvéreim az Úrban!

A protestáns keresztyénségnek legnagyobb ünnepén ez az Ige a zsidóvallás legnagyobb ünnepéről beszél és az engesztelés nagy ünnepét állítja lelki szemeink elé. Az apostol nem csupán diplomáciai szándékkal viszi közelebb a zsidókhoz a nagypéntek történetét, de ezen túlmenően világosságot akar vetni a nagypéntek történetére és megmutatja a nagypéntek múltját és jövőjét.

Két gondolatot szeretnék ma este lelketekbe vésni, hogy mi az Újtestamentom Igéje és mi az ótestamentomi engesztelődési ünnep alapján a nagypéntek múltja Istennél és mi a jövője az embereknél.

A Zsidókhoz írt levél írója, hogy jobban megérthesse a zsidó nép, felelevenít egy ótestamentomi ünnepet, mikor a zsidók összehordták egy esztendőnek minden bűnét és rárakták arra az állatra, amelyet Isten kiengeszteléséért feláldoztak. Azért is volt ez nagy ünnep, mert Isten e napon személyesen jelen volt, míg az évnek többi napjain a mennybe imádkoztak hozzá. Ezen a napon a főpap egy urnába felfogott vért, az engesztelő áldozat vérért bevitte a szentélybe Isten elé, ahova néki is csak egyszer volt szabad belépni és kiszórta a vért oda, ahol az ő hitük szerint az Isten lakott. Bizonyos, hogy az Ótestamentomnak ez a felelevenített engesztelő ünnepe világosságot derített a nagypéntekre. Megértették, miért kellett nagypénteken a kárpitnak kettéhasadni, mert akkor történt a legnagyobb engesztelő ünnep. Akkor lépett be a szentélybe az örök Főpap, aki a saját vérért, az egyedül szent és tiszta embervért áldozta fel, hogy szerezzen egyszer és mindenkorra békességet Isten és ember között s tisztítson meg minden embert örökre, minden holt cselekedeteitől.

De a mi számunkra ennél is többet kell, hogy mondjon a nagypéntek, különösen most, mikor az Ótestamentom lapjain keressük a nagypénteket. Isten előképévé tette a nagypénteknek az ótestamentomi zsidók ünnepét. Meg fogjuk látni, hogy milyen csodálatosan fontos volt Isten történetének a nagypéntek.

Az emberiség és a világtörténetnek is közepe a nagypéntek. És ha még eddig, kedves testvérem, azt láttad, hogy a világ közepe nagypéntek, nyíljon meg ma a szemed és lásd meg, hogy Isten történetének is ez a középpontja azért, mert nem tud róla hallgatni. Isten a titkok Istene. Kell-e ezt jobban megmagyaráznom, hisz annyi minden vesz körül bennünket, amelyek

előtt meg kell állapítani, hogy nem értjük. Nemcsak a teremtet világ előtt, de Isten kormányzói intézkedésében is hányszor áll meg értetlenül az ember. Ezért van az a rengeteg sok miért az ember életében. Isten a titkok Istene és a legnagyobb titka a nagypéntek volt. Ott rejtegette a szíve, a lelke mélyén már akkor, mikor megteremtette ezt a világot. Mikor megállapította, hogy minden igen szép és jó, mikor szemei gyönyörűséggel pihent meg az első emberpáron, a teremtés koronáján, már akkor tudta, hogy e gyönyörűen megalkotott világba be fog lépni a bűn és elrontja e világ szerkezetének harmóniáját s le fogja törölni róla Isten alkotásának hímporát. Tudta, nem beszélt róla, de elvégzett dolog volt nála, hogy nagypéntek lesz e világon. Nemcsak az a nagypéntek lesz, amikor Éva majd kinyújtja sóvár tekintetét az alma után, hanem lesz egy nagypéntek, amikor megindul Isten regeneráló munkája, mellyel vissza akarja állítani országa uralmát. És erről a titokról Isten nem tudott hallgatni!

Kedves Testvéreim! Te a magad életében is megtapasztalhattad, hogy Isten hogyan tud hallgatni. Ostromoltad imáiddal és hiába döngetted a kegyelem ajtaját, mintha imádságodnak szárnya nem lett volna, vagy mintha Istennek szíve nem lett volna – hallgatott. Hányszor érezzük mi is, a zsoltáríró ajakán elhangzott sürgetést: „*A mélységből kiáltok hozzád, Uram!*” (Zsolt 130,1), jöjj, ne késsél, siess hamar. „*Várja lelkem az Urat, jobban, mint az örök a reggelt*” (Zsolt 130,6).

Oh, hogyan tud Isten hallgatni terveiről. Milyen keveset enged meglátni céljaiból. A 119. zsoltár írója mondja, hogy az Isten Igéje lábaim szövétneke, egy mécses, amely csak a legközelebbi lépést mutatja meg, de az utána valót már sötétség borítja. Hogy mi vár reánk életünk további folyamán, arról Isten következetesen hallgat.

De nagypéntekről Isten nem tud hallgatni. Alig csapódik be az Édenkert kapuja, alig megy egy pár lépést, botorkáló, megvérzett lábakkal Ádám és Éva, már Isten kibeszéli titkát. Pedig akkor szelíd szemének tekintetét szigorúvá akarja tenni és a büntető bíró szigorú keménységével akarja mondani: Porból lettetek, porrá lesztek, takarodjatok ki kertemből. És nézzétek, aki a maga szentségét akkor akarja először érvényesíteni, kibeszéli szíve titkát, hogy majd egyszer lesz nagypéntek – születik az asszony magvából valaki, aki az őskígyó fejére tapos. Az ugyan sarkába fog harapni, és bele is fog halni, de a kígyó is bele fog pusztulni. (1Móz 3,15).

Oh, látod-e, kedves testvérem az első evangéliumban a nagypénteki titok közlését? Most csak azokat az ótestamentomi Igéket említem, melyekről e hét esti óráiban „Nagyhét az Ótestamentomban” címen beszélünk, ahol még világosabban és kézzelfoghatóbban beszél Isten a nagypéntekről. Beszél arról, hogy eljön egyszer egy hatalmas nagy ítélet és akkor egy fa lesz az, amely megmenti a világot. Egy fa lesz, amelyet ki fognak nevetni azok, akik el fognak pusztulni, de majd megmenti azokat, akik nem csúfolódnak miatta. Nem érzed testvérem, mikor egy hatalmas erdőben, Noé és fiai vagdalják a fát, hogy Isten parancsára bárkát építsenek, és a körülöttük álló emberek kinevetik a szegény Noét, aki őserdő közepén akar hajókázni – akkor ugyanaz történik, mint nagypénteken, a golgothai kereszt alatt, ahol a keresztfát körülvevő emberek csúfolva kiáltják: Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről. A keresztfá itt is botránkozás azoknak, akik elvesznek, de megtartó ereje azoknak, akik hisznek benne. Az egész özönvíz nem más, mint egy jelképes beszéde Istennek.

Izsák feláldozásában már többet beszél el Isten a titkából. Itt már nem csak azt mondja, hogy lesz nagypéntek, de arról is beszél, hogy a nagypéntek egy nagy áldozati oltár lesz, ahol az élő Atya Isten egyszülött Fiát fogja halálra adni. Azután találkoztunk a páskabarány és az ércbíró történetével. Ez mind a nagypéntek következményeiről beszél, hogy a nagypénteki kereszt megment a haláltól, a szív megkeseredésétől, zúgolódástól, hogy a főpapi áldozat megtisztítja a hitet és lelkiismeretet a holt cselekedetektől.

Kedves Testvéreim! Szeretném, ha megéreznétek, hogy ezek a történetek nem véletlenek voltak az Ótestamentomban, hanem valami olyan ünnepélyes pillanatok, mint mikor megnyílik egy szív és kiönti titkát. Istennek cselekedetekkel kellett elkészíteni a nagypénteket. Nem az embereknek, de Istennek magának volt szüksége, hogy minden esztendőben, mikor a nép összesereglett az engesztelési ünnepre, akkor megsűgja a nagypénteki titkot. Ezért mondtam, hogy az engesztelési ünnep beszél a nagypéntek múltjáról, mert Isten nem tudott hallgatni titkáról, el kellett, hogy árulja magát, annyira benne élt a nagypéntek történetében.

Oh, milyen drága Istennek a nagypéntek!

Most fogok még beszélni a nagypéntek jövőjéről, amely azt fogja megmutatni, milyen drága az embernek a nagypéntek.

Azt mondja a Zsidókhoz írt levél írója, hogy „*ha a bakoknak és bikáknak a vére, meg a tehén hamva a tisztátalanokra hintetvén megszentel a testnek tisztaságára, mennyivel inkább Krisztusnak a vére, aki örökkévaló Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul Istennek, megtisztítja a ti lelkiismereteket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljatok az élő Istennek*”.

Az első gondolat az, hogy a nagypéntek az ember számára lelkiismereti kérdés. Tehát nem egyháztörténelmi vagy történelmi kérdés, nem keresztyén szokások, hanem a lelkiismeret kérdése. És ha valami lelkiismereti kérdéssé válik valaki számára, akkor az az ember számára legfontosabb, mert olyan uralmat nyert élete felett, amely ellen nem tud cselekedni.

Mi által lesz a nagypéntek lelkiismereti kérdéssé? Rávilágít holt cselekedetekre, melyektől meg kell szabadulnunk. Mi az a holt cselekedet? Ez tulajdonképpen önmagában egy ellentmondás. Hogy lehet a cselekedet holt? Hisz élőtől született, célja van. És mégis vannak holt cselekedetek, amelyről azt hisszük, meghaltak, pedig élnek, és vannak, amelyekről azt hisszük élnek, pedig meghaltak.

Kedves Testvéreim! Sok mindennel megajándékozta Isten az embert, pld. a felejtéssel. A felejtés drága ajándék. Mi lenne, ha minden fájdalom, amely egyszer keresztyén szívvel sajgott lelkeden, ugyanolyan intenzíven sajogna tovább egész életeden át, mint az első pillanatban? Ezt az életet akkor nem lehetne kibírni. Milyen volna az emberek és nemzetek közti viszony, ha nem volna feledés? Ha minden bántó szó ott égne lelkünkön és nem tudnánk a feledés fátyolát ráborítani. Feledés nélkül nincs boldogság sem. Testvéreim, ha megköszönjük Istennek, hogy tudunk emlékezni, köszönjük meg azt is, hogy tudunk feledni. Csakhogy, kedves testvéreim, az ember Istennek minden ajándékát bűnné tudta tenni és rosszra tudta felhasználni. Nem felejt el olyan dolgot, amelyre Isten a felejtés fátyolát adta. Örízgeti fájdalmát, ápolja magában sérelmét, ellenben elfelejti a maga bűneit, amelyre Isten nem adta a felejtés ajándékát. Az ember azt hiszi, a bűn meghalt, ha elfelejti és nem bánt többé engem. Ha talán már sok év múlt el az elkövetett bűn felett és a sír mélyén pihennek azok, akik emlékeztek rá, akkor már nem baj. Ezek azok a cselekedetek, amelyekről azt hisszük holtak, pedig élnek.

Kérdeztek csak meg embereket életveszedelem pillanatában, hogyan elevenedett meg minden bűnük. A halál közelségével miért kénytelenek felföldni titkaikat emberek? Mert érzik, azok élnek és vádolnak. Minden lelkiismeretfurdalás nem más, mint igazolása annak, hogy felejtani csak a más bűnét lehet, a magunkét soha. Itt válik először lelkiismereti kérdéssé a nagypéntek, mikor az ember tudatára ébred, hogy bűnei mind élnek, a legkisebb gyermekhazugságtól kezdve – a darab kockacukortól, mely az édesanya cukortartójából lett elvéve – a felnőtt élet minden elkövetett és elmulasztott cselekedetéig, mind eleven valóságok, amelyeket nem lehet meg nem történné tenni. Mikor ez számokra lelkiismereti kérdéssé válik, akkor csúszol oda összetörve a Főpap oltárához és könyörögsz: Hullj oh, Jézus drága vére és moss engem fehérre, mert a megholtak hitt bűnöm terhére nem bírom el, lesújts a földre.

De, kedves testvéreim, vannak cselekedetek, melyekre azt mondjuk, élők és Isten azt mondja rájuk – holtak! A teremtés történetéből szeretném ezt megvilágítani. Isten kigyúrja sárból az első embert. Ember volt, ugyanolyan, mint én. Csodálatosabb szobor még nem volt a világon. Mindene meg volt, még szíve is, és mégis csak szobor volt, halott, mert nem volt benne Lélek. Amint rálehelte Isten Lelkét, egyszerre megmozdult az ajka, élő lett, mert Lelket kapott. Kedves testvéreim! Minden annyira él ezen a világon, amennyi benne a Lélek és minden annyira halott, amennyire hiányzik benne a Lélek!

Álljunk oda ma este ez alá a mérték alá és mérjük meg alatta magunkat. Megkérdezlek kedves testvérem, élsz e te vallásos életet és ha élsz, mennyi benne a Lélek? Mennyi abban a nevelés, a megszokás, a dresszúra, a jó erkölcs, az Istentől és örök ítélettől való félelem? Hadd kérdezzem meg még közelebről. Ebben a te nagypénteki ünneplésedben, mennyi volt a Lélek és mennyi a test? Amikor szeretetet gyakorolsz, mennyi benned a Lélek és mennyi az önmagad kímélése a szenvedés látásától? Te élsz becsületes, szép életet, hadd kérdezzelek meg, mennyi benne a Lélek és mennyi a nevelés, bizonyos büntetéstől és társadalmi ítélkezéstől való félelem?

Így lehetne végig menni egész életünkön. És ha az ember így megy végig és megméri minden életmegnyilvánulásában, mennyi az isteni életnek a Lelke, akkor összeborzad arra a gondolatra, mi vagyok én? Egy szobor, egy gépember, aki tud menni, beszélni, cselekedni, engedelmeskedni, csak Lélek az olyan kevés van bennem.

Itt válik újra lelkiismereti kérdéssé a nagypéntek az emberre nézve. Itt látja meg az ember, hogy mindaz, amire ő olyan büszke, cselekedetei, imádsága, igehirdetése és minden szolgálata, ha odakerül Isten ítélőszéke elé és felboncoltatik, ki fog róla sülni, hogy halott, halott az én egész életem! Mikor azt az ember meglátja, akkor csúszik oda az ember a nagypénteki kereszthez, a Főpap lába elé és könyörög: Hullj, oh Jézus drága vére és töröld el bennem, ami meghalt és tölts el engem Lélekkel!

Ez a nagypéntek jövője, amit Isten el akar érni az embereknél, hogy háborgó lelkiismeretük tudjon megszabadulni a holt cselekedetektől.

Kedves testvéreim! Beszéltünk a nagypéntek múltjáról, és láttuk, milyen drága az az Istennek. Megnéztük a jövőjét és láttuk, milyen drágává akarta tenni Isten az embereknek. És hadd kérdezzem meg most tőled testvérem: mi a nagypéntek jelene? A nagypéntek múltját Isten csinálta, a jövőjét Isten készítette elő, a jelenét, azt nem az Isten, nem Krisztus, azt te neked kell megszabni. Hogy milyen a nagypénteked ma, azt az szabja meg, hogy lelkiismereti kérdéssé lett-e számodra a nagypéntek.

Könyörgöm neked, kedves testvérem, ha ez a nap eddig az óráig el tudott múlni anélkül, hogy a nagypéntek lelkiismereti kérdéssé váljon számodra, ha eddig nem engedted odaszegezni magadat a bűnbánat keresztjére, testvér! ne engedd, hogy lenyugodjon ez a nap, mert nem mindig van nagypéntek e világon!

Kedves testvéreim! Elmúlik a nagypéntek és akinek nem volt nagypéntekje, annak nem lesz húsvétja sem. Írjátok meg nagypéntek jelenének lapját, írjátok rá: drága nekem Krisztus, a Főpap nagypénteki áldozata, mellyel megtisztította lelkiismeretemet a holt cselekedetektől és Lelket adott belém, hogy szolgálni tudjak az élő Istennek.

Ámen.

Ima:

Úr Jézus Krisztus, töviskoronás Király. Odaborulunk elibéd és egyet kérünk Tőled: Húzd ki a Te homlokodból azt a tövist, melyet belevert az emberi bűn és szúrd ezt az áldott tövist

szívünkbe, hogy fájjon nekünk a Te töviskoronád. Urunk, a mi bűneink vitték Téged a Golgothára, oh, hagyd bent ezt a tövist szívünkben akárhogy is imádkozunk azért, hogy vedd ki onnét. Urunk, könyörgünk, segíts meg bennünket abban, hogy lelkiismereti kérdéssé legyen számunkra a nagypéntek.

Oh, Urunk könyörgünk azokért, akik e napokban járultak ide a kegyelem oltárához, akik hangosan vallották bűnösöknek magukat és nyilvánosan tettek vallást arról, hogy hisznek a te kegyelmedben. Oh, mi lenne e gyülekezetből, ha azok a lelkek igazán vallották volna bűnüket és igazán a lelkiismeretüktől hajtva jöttek volna ide és szent véred permetezésében igazán érezték volna, hogy a Bárány vére megtisztította lelkiismeretüket a holt cselekedetektől.

Urunk, hallgasd meg imánkat a Te ingyenvaló kegyelmedből, kérünk.
Ámen.